

“EL PERIÓDICO arriba a més públic al ser sempre intel·ligible”

Teresa Cabré i Castellví | Catedràtica de Lingüística Aplicada de la UPF

Va néixer a l'Argentera (Baix Camp) el 1947. **Està casada** i té 3 fills. **És catedràtica** de Lingüística Aplicada de la UPF. **Va ser directora del Termcat** i coordinadora del diccionari de l'IEC

DANNY CAMINAL

**¿SABIEU QUE 'AIATOL-LA'
JA ÉS NORMATIU?**Contribució d'EL PERIÓDICO al Diccionari
de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC)**Enric Duran**

Molts l'han definit com una força primigènica per les seves múltiples activitats relacionades sempre amb la lingüística. Directora del centre terminològic Termcat (1982-88), coordinadora del diccionari normatiu de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), membre fundadora de la Red Iberoamericana de Terminologia (Riterm), de la Red Panlatina de Terminologia (Realiter) i de tantes altres institucions... Li hem demanat el seu parer sobre l'edició en català del diari.

Quan va sortir EL PERIÓDICO en català oferint un model de llengua que volia ser popular i accessible. ¿Creu que ho vam aconseguir?
Jo penso que sí. EL PERIÓDICO sempre és intel·ligible. Al triar un grau de formalitat mitjana aconseguíem arribar a més persones. Crec que, així, EL PERIÓDICO ha fidelitzat tot un públic.

¿Considera que el fet d'utilitzar un llenguatge planer pot comportar contravenir la normativa?
Una cosa no té res a veure amb l'altra. És a dir, tu pots expressar-te en una llengua correctament, normativament, i alhora ser planer. Per aconseguir un estil que sigui intel·ligible per a la gran majoria cal fer una selecció. És a dir, elegir les estructures menys complicades i les paraules més usuals. És a partir d'aquí que aconseguíem un estil planer i no un estil sofisticat o un estil formal molt retorçat.

¿Els mitjans de comunicació correm molt a l'acceptar segons quines paraules o llicències?
No gens, no correu. Nosaltres tenim un observatori de paraules noves obtingudes dels diaris que buidem, i el nombre de neologismes—paraules que no figuren en cap dels diccionaris catalans a part del normatiu—és relativament baix.

¿És un bon aliat, EL PERIÓDICO, a l'hora de difondre formes validades, per exemple, pel centre terminològic, el Termcat?
Tots els mitjans de comunicació són d'alguna manera els centres difusors del que s'ha normalitzat i del que s'ha fixat. I per tant el projecte que té el Termcat amb els serveis lingüístics dels diferents diaris que és l'Antena Terminològica, que consisteix bàsicament que quan us arriba

una novetat us poseu d'acord entre vosaltres i comenceu a discutir sobre quina seria la millor solució, jo penso que és el millor sistema per difondre les formes que s'han de considerar de referència.

Un bon nombre de les llicències que havia adoptat el nostre diari després van ser recollides al diccionari oficial de l'IEC.
Sí, jo en vaig ser la coordinadora. Nosaltres vam recollir aquestes formes que es feien servir als diaris i es van discutir per a la segona edició del diccionari de l'IEC. Es va estudiar l'ús que en feien més d'un diari, des de quan estava documentat aquest ús, etcètera, per veure si la forma s'havia estabilitzat mínimament en l'ús de la llengua.

Josep Maria Espinàs diu en aquest mateix suplement que a Catalunya costa durar.
Sí, jo també ho penso, això. Estem instal·lats en la política de l'efímer, a tots els nivells. El fet que un diari en català hagi aconseguit estar al carrer al llarg de 14 anys, és un gran regal per al país. Els diaris són eines de difusió, d'aprenentatge, i per tant, el fet que dia a dia vagi sortint un text escrit en català que interessi des del punt de vista dels continguts és bo. I EL PERIÓDICO interessa.

L'ampliació de l'oferta en català era necessària per al país i alhora per consolidar l'estàndard.
Sí. I sobretot va suposar un contrast entre l'estil lingüístic més clàssic que representava en un principi l'Avui i l'estil lingüístic més popular que va representar EL PERIÓDICO.

Antonio Franco, exdirector del diari, diu en una entrevista que la premsa ha de ser en un sol idioma, l'un o l'altre.
Jo també ho veig així. El ciutadà vol ser informat en la llengua que tria, efectivament. La que forma part de la seva vida quotidiana.

¿Quins són els perills de les dobles edicions en un context de dues llengües molt properes?
Hi ha tendència a aproximar-se al text de la llengua original, a utilitzar estructures que són correctes però que s'assemblen més a l'altra llengua. Fas servir una llengua correcta però en detriment de tota la quantitat de recursos genuïns, modismes, frases fetes... Tens tendència a fer-ho descriptiu.

Hi ha publicats pocs repertoris

“El fet que un diari en català hagi aconseguit estar al carrer al llarg de 14 anys és un gran regal per al país”

“Tu et pots expressar en una llengua correctament, normativament, i alhora ser planer”

“Si una llengua és viva és perquè evoluciona, i els mitjans de comunicació tenen un gran poder de difusió”

d'equivalències.

La fraseologia forma part de la tradició i no coincideix de llengua a llengua. No sé, de totes maneres, si això ho arreglaríem amb repertoris. Si féssim un qüestionari a gent jove per veure quin coneixement té de la fraseologia tradicional, veuríem que és pobríssim. En català i en castellà. S'ha interromput la tradició oral, la transmissió dels avis... Amb la segmentació de la família les generacions han quedat separades i s'ha trencat la continuïtat de la llengua.

Un subscriptor ens comentava que li feia respecte passar-se al català, fer el pas.

Al començament de l'entrevista parlàvem del discurs d'EL PERIÓDICO, que era mitjanament formal, el que correspon a un diari però ratllant el coneixement comú. I crec que és aquí, la qüestió. Amb EL PERIÓDICO costa poc fer el pas.

Els posteditors s'han convertit en uns especialistes en el canvi de xip mental: correcció en català i castellà i adequació d'una llengua a l'altra i viceversa.

Ha canviat, el concepte de la correcció. No es tracta de corregir, sinó de reredactar allò que s'ha d'adequar a la nova llengua, que és una cosa una mica diferent de la correcció com s'entenia abans.

Ricard Fité és el responsable de la llengua del diari.

Oi tant. El conec. Un home molt potent lingüísticament. Tenia idees pròpies sobre com havia de progressar la llengua i prenia el risc en un moment en què per dir determinades coses o queies en la demagògia o eres de les persones assenyades que es van plantejar que el català literari no era adequat per al model periodístic.

¿Com a catedràtica ens aprova?

Sí, home, sí. I és difícil de dir, però amb un notable alt.

¿Quin consell ens dona?

Que seguïu per la via de l'aprofundiment però que intenteu introduir cada cop més expressions o girs que formen part de la tradició catalana. I que no us faci por la creativitat lèxica. Prenent mesures perquè aquella unitat que creareu serà compresa, que no us faci por d'introduir noves paraules en el català. Si una llengua és viva és perquè ha evolucionat continuament, i aleshores els mitjans de comunicació la gràcia que tenen és que allò que publiquen té un gran poder de difusió, i un gran poder de difusió suposa una aposta per la implantació.